

Kính nhớ tiên nhân! Ảnh: DUY KHÔI

Đình Bình Thủy rộn ràng mùa lễ hội. Ảnh: DUY KHÔI

❖ LÂM KHÁNH AN

Tròn 110 năm về trước, khi nhắc đến quê hương Bình Thủy - Cần Thơ, nhà thơ Nguyễn Liên Phong trong “Nam kỳ phong tục nhơn vật điển ca” đã cảm tác rằng:

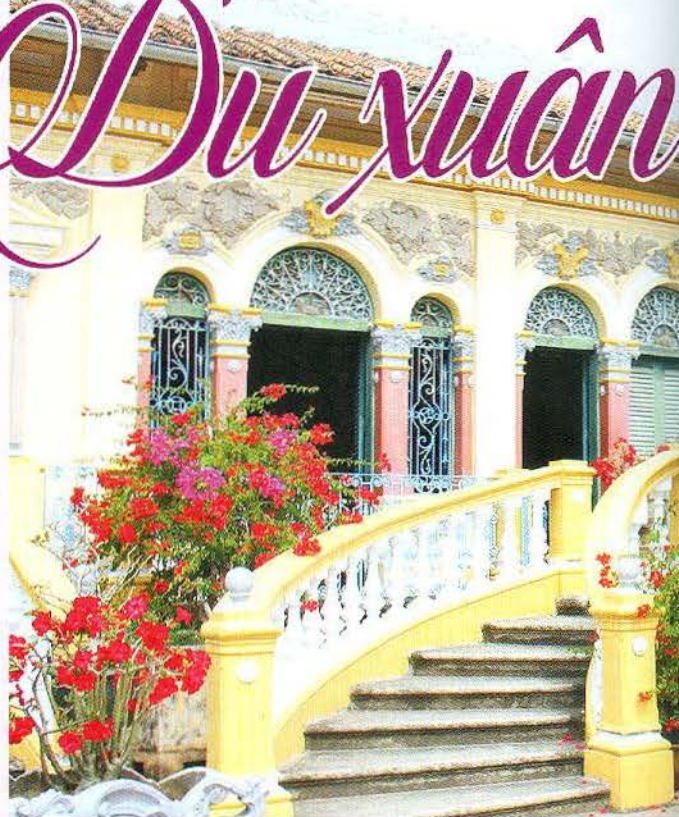
*“Chợ Bình Thủy, ông Thủ Khoa
Tên Bùi Hữu Nghĩa gốc nhà nho lâm
Công phu đèn sách mười năm
Lúc ra ứng cử đậu nhằm Giải Nguyên”*

Vậy mới hay, đất và người Bình Thủy đã rạng danh từ hơn 1 thế kỷ trước. Để hôm nay, những điều nhân văn ấy cứ mãi lưu truyền và lan tỏa, để quê hương Bình Thủy như điểm hẹn cho những ai hoài cổ, yêu quý giá trị cổ xưa.

Người Bình Thủy không khỏi tự hào khi giữa lòng phố thị hiện đại và nhộn nhịp, vẫn tồn tại một ngôi làng cổ trăm năm với tên gọi “Làng cổ Long Tuyền”. Càng tự hào hơn khi Tổ chức Kỷ lục Việt Nam (Vietkings) công bố Làng cổ Long Tuyền lọt vào “Tốp 5 ngôi làng cổ có niên đại hàng trăm năm nổi tiếng của Việt Nam”. Làng cổ Long Tuyền của Cần Thơ sánh ngang với những ngôi làng cổ trứ danh bậc nhất Việt Nam: Đường Lâm (Hà Nội), Thổ Hà (Bắc Giang), Phước Tích (Thừa Thiên Huế) và Túy Loan (Đà Nẵng).

Lần giở những trang sách cũ mới hay rằng, Làng cổ Long Tuyền cách trung tâm Cần Thơ chừng 5km, xưa kia thuộc “Lục Ấp”, đến đời vua Thiệu Trị đổi tên thành làng Bình Hưng. Năm 1852, nhân sự kiện đoàn hải thuyền của Tuần phủ Huỳnh Mãn Đạt thoát hiểm trên sông Bình Thủy nên đổi tên làng là Bình Thủy. Làng cổ Long Tuyền là quê hương của Thủ Khoa Bùi Hữu Nghĩa, nơi có hàng chục công trình kiến trúc cổ xưa rất đẹp, tiêu biểu như: Nam Nhã Đường, Đình Bình Thủy, Nhà cổ Bình Thủy, chùa Long Quang, chùa Hội Linh... Trong số 34 di tích đã được xếp hạng của TP Cần Thơ, quận Bình Thủy đã có đến 7 di tích văn hóa – lịch sử, kiến trúc nghệ thuật cấp quốc gia và 1 di tích lịch sử cấp thành phố. Đó là những giá trị nhân văn còn mãi, là tài sản vô giá mà các bậc tiền hiền, hậu hiền của vùng đất Bình Thủy- Long Tuyền để lại cho con cháu đời sau.

Du xuân

Du lịch đến Bình Thủy là về với cội nguồn, tìm về những điều nhân văn và thêm hiểu, thêm yêu câu chuyện từ xa xưa vọng lại. Một tour du lịch “Tìm về di sản” ở Bình Thủy, du khách sẽ tìm được những điều ấy. Một tinh mơ chớm xuân, tôi, và bạn, và những ai yêu Bình Thủy, sẽ cùng xuất phát từ trung tâm Cần Thơ, đi theo quốc lộ 91 (đường Cách Mạng Tháng Tám). Chúng ta sẽ ghé chùa Hội Linh, chùa Nam Nhã để thấy nền tảng cầu khẩn những điều tốt đẹp trong cuộc sống, nghe kể những câu chuyện về lịch sử hình thành gắn với cuộc vè quốc vĩ đại của dân tộc. Rồi ta lại cùng viếng đình Bình Thủy để nghe một thuở xa xưa hiện về trong từng câu chuyện kể, để nghe dấu ấn thời ông cha “mang gươm đi mở cõi” phảng phất trong làn khói trầm lan tỏa. Mái đình rêu phong, hương đưa thoang thoang, nhịp thời gian cứ như chậm lại, tôi và bạn như có thời gian nhiều hơn để suy ngẫm về cuộc sống.

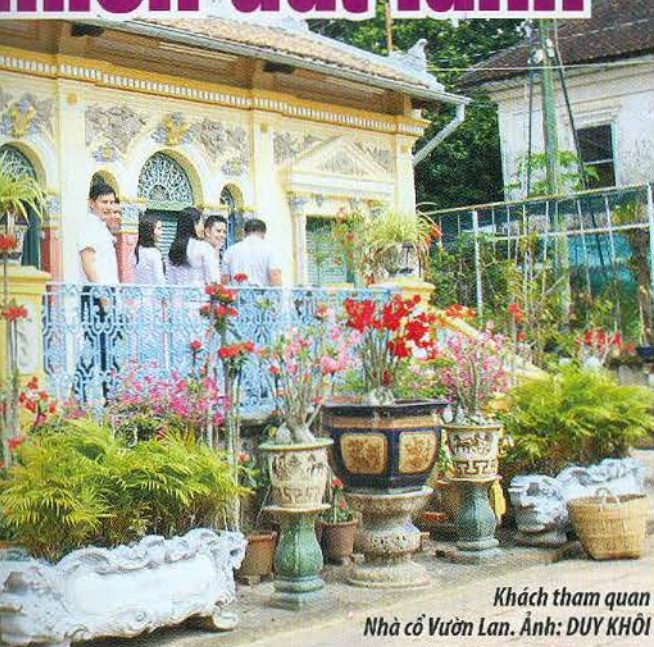
Nét đẹp Nam Nha Đường. Ảnh: DUY KHÔI

Du khách tham quan Khu tưởng niệm Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa.

Ảnh: DUY KHÔI

miền đất lành

Khách tham quan Nhà cổ Vườn Lan. Ảnh: DUY KHÔI

Thật là thiếu sót nếu chúng ta không ghé viếng mộ cụ Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa – một nhà thơ, nhà soạn tuồng tiếng nghĩa, tài năng, để cảm khái nhân cách một trí thức lớn của đất Nam bộ xưa. Đến nỗi, cụ Nguyễn Liên Phong đã dành những lời “có cánh” như nói ở trên. Cụ Nguyễn Liên Phong lại ngợi ca cụ Thủ khoa rằng:

*“Bình sanh chí đạo thánh hiền
Thiên tư chánh trực tâm điều hào hoa
Thường khi sắp đặt nôm na
Bốn tuồng Kim Thạch diễn ca khéo lời”*

Ông Chín Hoàng, thành viên ban quản lý Khu tưởng niệm Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa, không giấu nổi niềm vui khi ngày càng có nhiều khách đến tham quan. Đặc biệt, ông cho biết, cứ đầu năm mới, sĩ tử, học trò lại rủ nhau về mộ Thủ khoa để cầu mong trí tuệ, học hành thăng tiến. Nghe chuyện này, có lần, một vị Giáo sư Văn hóa học ở TP Hồ Chí Minh được tôi mời về thăm di tích đã thích thú: “Tuyệt vời! Nếu

biết khai thác, Cẩn Thơ sẽ có một điểm biểu trưng cho học thức người Tây Đô như kiểu Văn Miếu ở Hà Nội hay Văn Thánh Miếu ở Đồng Nai, Huế... Đó là nét thanh lịch, văn minh mới của người Cẩn Thơ”.

Nhà thờ Họ Dương ở phường Bình Thủy (còn gọi là nhà cổ Vườn Lan) sẽ là điểm đến tiếp theo. Ngôi nhà được xây cất lần đầu tiên vào năm 1870. Đến những năm đầu thế kỷ XX, dòng họ Dương có mở rộng, xây mới thêm một số hạng mục. Ngôi nhà năm gian hai chái với kiến trúc độc đáo, hòa hợp văn hóa Đông - Tây. Thật bất ngờ khi biết rằng, ngôi nhà này từng là trường quay của nhiều bộ phim nổi tiếng: “Người đẹp Tây Đô”, “Công tử Bạc Liêu”, “Cây tre trăm đốt”, “L’Amant” (Người tình)... Bấy nhiêu thôi đủ để du khách say lòng và thích thú. Ông Hai Hiến, chủ nhân Nhà cổ, nói rằng: “Nhà nước xếp hạng Di tích cấp quốc gia cho ngôi nhà, dòng họ vinh dự lắm. Nhưng có điều khác chúng tôi cũng luôn cố gắng giữ gìn ấy là cách ứng xử, lời ăn tiếng nói của mỗi thành viên, là sự thành kính đối với gia phong, truyền thống văn hóa gia đình. Đó là truyền thống của tổ tiên!”.

Điểm thu hút của Làng cổ Long Tuyền hôm nay còn ở những lễ hội truyền thống. Có thể kể đến như 2 kỳ lễ hội Kỳ yên đình Bình Thủy: Hạ Điền (tháng Chạp) và Thượng Điền (tháng 4 âm lịch) hằng năm; Lễ giỗ Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa (19-20 tháng Giêng âm lịch)... Những năm gần đây, các lễ hội ở Bình Thủy ngày càng được nâng chất, mở rộng quy mô theo tiêu chí vẫn giữ những giá trị văn hóa truyền thống nhưng mở rộng nhiều hoạt động vui chơi để thu hút người dân và du khách. Rõ ràng, ngành văn hóa du lịch quận Bình Thủy đã hoàn toàn đúng khi ý thức định hình nét văn hóa lễ hội riêng cho địa phương bởi cốt lõi của mọi sự phát triển bền vững vẫn là một truyền thống văn hóa giàu bản sắc. Càng năng động hơn khi Bình Thủy còn biết “mai mối” cho lễ hội – du lịch. Tiềm năng đã rõ. Vấn đề còn lại của Bình Thủy chính là khâu quảng bá, thông tin với các đối tác du lịch và du khách. Một Bình Thủy cổ kính, hấp dẫn vẫn rất cần đậm nét hơn trên phương tiện truyền thông, trên đường phố... qua các hình thức tuyên truyền.

Về Bình Thủy ngày gần Tết, giai điệu quê hương cứ làm xao xuyến bước chân du khách: “Ai có về Cẩn Thơ, đến thăm quê hương Bình Thủy. Địa danh mảnh đất hùng thiêng, còn đây di tích Long Tuyền. Người quê tôi điều hiền, tợ con sông đầy lưu luyến...” (“Bình Thủy hôm nay” - nhạc sĩ Nguyễn Văn Thuận). ❀